

Full delaktighet i Håbo 2016-2019

Innehållsförteckning

Inledning	4
Kommunfullmäktiges mål 2016-2018	4
Bakgrund	4
Kommunala Handikapprådet i Håbo	5
Handikapprörelsens samarbetsorgan i Håbo	5
Syfte	6
Ambition	6
Metod	6
Avgränsningar	6
Uppföljning och utvärdering	7
Definitioner	7
Funktionsnedsättning	7
Funktionshinder	7
Ökad medvetenhet	8
Ambition	8
Rehabilitering	9
Ambition	9
Tillgänglighet	10
Ambition	10
Utbildning	11
Ambition	11
Arbete	12
Ambition	12
Familjeliv och personlig integritet	13
Ambition	13
Kultur, rekreation och idrott (fritid)	14
Ambition	14
Policy och planering	15
Ambition	15
Funktionshinderrörelsen	16
Ambition	16
Referenser	17
Egna anteckningar	18

Inledning

Människor har olika förutsättningar och förmågor. Varje människas värde är lika oberoende av förmåga. Förmågor kan ändras från en dag till en annan. Därför berör Full delaktighet i Håbo 2016-2019 alla medborgare i Håbo kommun.

Åtgärder som gagnar människor med funktionsnedsättning gagnar alla medborgare i Håbo kommun. Funktionsnedsatta är bärare av erfarenheter som beslutsfattare behöver. (FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, 2006)

Full delaktighet i Håbo 2016-2019 och dess åtgärder utgår från:

- Handikappolitik som en fråga om demokrati
- Jämställdhetsperspektivet och möjligheter för personer med funktionsnedsättning att delta i samhällslivet på samma villkor som andra.
- Ökat självbestämmande, inflytande och delaktighet för människor med funktionsnedsättning.

Kommunfullmäktiges mål 2016-2018

För perioden 2016-2018 har fyra målområden med tillhörande strategier på kommunfullmäktiges nivå prioriterats.

Håbo kommun ska under perioden bli:

- Attraktiva Håbo
- Kvalitativa och effektiva Håbo
- Hållbara Håbo
- Håbo – en kommun med sund ekonomi

Bakgrund

FN:s generalförsamling antog 22 standardregler år 1993 för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet. Syftet med reglerna är ”att säkerställa att flickor, pojkar, män och kvinnor med funktionsnedsättning som medborgare har samma rättigheter och skyldigheter som andra medborgare i samhället”. Sveriges riksdag antog den 31 maj 2000 en nationell handlingsplan för funktionshinderspolitik baserad på FN:s standardregler.

I december 2006 antog FN en konvention med 50 artiklar om mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning och med standardregler som grund. Konventionen antogs av Sveriges riksdag 13 november 2008. I januari 2009 trädde "Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning" i kraft i Sverige. I artikel för artikel beskrivs vilka åtgärder som behövs för att människor med funktionsnedsättning ska få sina ekonomiska, sociala, kulturella, medborgerliga och politiska rättigheter tillgodosedda. Syftet med konventionen är att människor med funktionsnedsättning ska uppnå full jämlikhet och delaktighet i samhället.

En stat som har antagit konventionen ansvarar för att rättigheterna förverkligas på samtliga samhällsnivåer, nationellt, i regioner och landsting och i landets samtliga kommuner. Konventionen kan användas som riktlinjer för vilka åtgärder som behövs för att människor med funktionsnedsättning ska få sina rättigheter uppfyllda. Konventionen är också ett bra och viktigt stöd i handikapprör-

elsens intressepolitiska arbete.

Kommunala Handikapprådet i Håbo

Kommunala Handikapprådet i Håbo är ett rådgivande organ i frågor som gäller personer med funktionshinder och är organisatoriskt placerat på kommunstyrelsen. Handikapprådet består av tio ledamöter och tio ersättare. Av ledamöterna är sex representanter från olika intresseorganisationer och fyra ledamöter utsedda av kommunens nämnder.

Handikapprörelsens samarbetsorgan i Håbo

Handikapprörelsens samarbetsorgan i Håbo, HSO, bildades 29 april 2009.

HSO består för närvarande av följande föreningar:

- Attention Håbo
- Astma & Allergiföreningen Enköping-Håbo
- Bålsta Parkinsonförening

- Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet - DHR Enköping-Håbo
- Diabetesföreningen i Enköping-Håbo
- Elöverkänsligas förening
- Hjärt- och lungsjukas förening Enköping-Håbo
- Neuroförbundet Enköping-Håbo
- Personskadeförbundet Enköping-Håbo RTP
- Reumatikerföreningen Enköping-Håbo
- Riksförbundet för social och mental hälsa RSMH
- Strokeföreningen Håbo
- Synskadades riksförbund SRF i Håbo
- Föräldrar i samverkan

Syfte

Syftet med Full delaktighet i Håbo 2016-2019 är att vara ett plandokument som kommunstyrelsen och nämnderna integrerar i verksamheterna.

Ambition

Ambitionen med Full delaktighet i Håbo 2016-2019 är att genomföra åtgärder som ökar möjligheten för personer med funktionsnedsättning att leva ett meningsfullt och innehållsrikt liv.

Metod

En arbetsgrupp med representanter från handikapprörelsen och tjänstemän tillsattes för att arbeta med framtagandet av Full delaktighet i Håbo 2016-2019. Arbetet har utgått från FN:s konvention om mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning, Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Full delaktighet i Håbo 2016-2019 anger kommunens viljeriktning. Varje nämnd/styrelse har ett ansvar för genomförande i enlighet med kommunfullmäktiges beslutade viljeinriktning och ambition.

Avgränsningar

Håbo kommuns Full delaktighet 2016-2019 utgår ifrån *Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2006)* samt *FN:s standardregler om delaktighet och jämnlighet för människor med funktionsnedsättning. (1993)*.

Referensförteckning finns längst bak.

Full delaktighet i Håbo 2016-2019 omfattar följande av FN:s standardregler och artiklar enligt FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning:

- Ökad medvetenhet (standardregel 1 och artiklar 7, 8)
- Rehabilitering (standardregel 3)
- Tillgänglighet (standardregel 5 och artiklar 7, 9, 21)
- Utbildning (standardregel 6 och artiklar 7, 24)
- Arbete (standardregel 7 och artiklar 7, 27)
- Familjeliv och personlig integritet (standardregel 9)
- Kultur samt rekreation och idrott (fritid) (standardregler 10, 11 och artiklar 7, 30)
- Policy och planering (standardregel 14 och artikel 7)
- Handikapporganisationer (standardregel 18 och artikel 7)

Kopplat till varje standardregel i planen har kommunfullmäktige uttryckt sin ambitionsnivå.

Full delaktighet i Håbo 2016-2019 innehåller ambitioner inom kommunens eget verksamhetsområde. Detta innefattar också de möjligheter som kommunen har att påverka, ställa krav på och samverka med andra aktörer samt att öka medvetenheten hos allmänheten om funktionshinder som den funktionsnedsatta kan ställas inför.

Uppföljning och utvärdering

Kommunstyrelsen har ansvaret för uppföljning och utvärdering av Full delaktighet i Håbo 2016-2019. Kommunstyrelsen och nämnderna ska årligen följa upp ambitionerna. Kommunens handikappråd ska göras delaktigt i uppföljningen. En mer genomgripande utvärdering ska genomföras våren 2018.

Definitioner

Funktionsnedsättning

Nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga

Människor med funktionsnedsättning är ingen homogen grupp utan har ett vitt skiftande behov och förutsättningar. Många lever ett aktivt själv-

ständigt liv där de på olika sätt kan kompensera de nedsättningar de har. Funktionsnedsättningarna kan vara fysiska, psykiska, kognitiva eller sociala. Orsaken kan vara skada eller sjukdom och konsekvenserna kan vara tillfälliga eller livslånga.

Funktionshinder

Begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Många människor med funktionsnedsättning möter dagligen brister och hinder som gör att de utestängs från att delta i sådant som är självklart för andra. Detta är en form av diskriminering som sker överallt i vårt samhälle.

Ordet funktionshinder ersätter det tidigare begreppet ”handikapp” och kan beskrivas som konsekvenserna av mötet mellan en person som har en eller flera funktionsnedsättningar och brister i den omgivande miljön. När bristerna åtgärdas kommer funktionshindret att minska eller försvinna.

Ökad medvetenhet

**”Staterna bör aktivt öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter om vad de kan bidra med.”
(FN’s standardregel 1 och artiklar 7, 8)**

Kunskap och medvetenhet om den särskilda livssituation som funktionsnedsättningar medför behöver finnas hos personal som på olika sätt arbetar med planering, utbildning, stöd och service. Det gäller såväl kunskap om hur hinder kan avhjälpas i samhällsplanering som förståelse för hur olika former av stöd kan stärka människors delaktighet i samhället.

Förskolan och skolan har en särställning i dess uppdrag att förmedla och förankra de grundläggande värden som vårt samhällsliv vilar på; jämställdhet, solidaritet, tolerans och ansvarstagande.

Kommunen som organisation behöver generellt arbeta för en ökad kunskap om funktionsnedsättningar hos medarbetare, medborgare, ideella organisationer och företag, så att tillgänglighet och utbud är anpassade efter människors olika behov.

Kommunens verksamheter ska vara goda föredömen i allt; detta gäller såväl fysisk tillgänglighet som respektfullt bemötande och service av hög kvalitet.

Ambition

Medvetenheten om människor med funktionsnedsättning, deras rättigheter, behov och vad de kan bidra med ska vara hög hos alla i Håbo kommun.

Rehabilitering

**”Staterna bör se till att rehabilitering erbjuds för människor med funktionsnedsättning för att kunna uppnå och behålla största möjliga självständighet och funktionsförmåga.”
(FN’s standardregel 3)**

För att skapa en enklare tillgång till rehabiliteringsinsatser är det av stor vikt att dessa så långt som möjligt finns lokalt i Håbo kommun. Att ha dessa insatser i närmiljön skapar en bredare tillgänglighet och underlättar för den enskilde individen.

I rehabiliteringssammanhang är det också viktigt att lyssna på de anhörigas röst och ge dessa det stöd som kan behövas. Anhöriga har ofta en god kunskap kring den enskilda individens särskilda behov, bland annat i frågor som rör dennes hälsa och livssituation.

Ambition

De rehabiliteringsinsatser som behövs ska så långt som möjligt finnas lokalt i Håbo kommun. Anhöriga till personer med funktionshinder ska erbjudas att involveras i rehabiliteringsarbetet.

Tillgänglighet

”Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på samtliga områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionshinder människor har ska staten införa handlingsprogram som gör den fysiska miljön tillgänglig för dem och se till att de får tillgång till information och möjlighet till kommunikation.”

(FN’s standardregel 5 och artiklar 7, 9, 21)

Tillgängligheten i Håbo innefattar byggnader, offentliga lokaler, gator, torg och kollektivtrafik. Tillgängligheten gäller både utformning av den fysiska miljön och installation av teknik för kommunikation och information. Oavsett om det handlar om boende, arbete, rekreation, idrott, skola eller kulturella aktiviteter så har tillgängligheten betydelse för människors delaktighet.

Boverket har definierat vad som menas med enkelt avhjälpna hinder. Det betyder hinder som med hänsyn till nyttan av åtgärden och förutsättningarna på platsen kan anses rimliga att avhjälpna. De ekonomiska konsekvenserna får inte bli orimligt betungande för fastighetsägaren, lokalhållaren

eller näringsidkaren.

Genom en hög ambitionsnivå när det gäller tillgänglighet ska kommunen föregå med gott exempel, uppmuntra samt vara pådrivande när det gäller tillgängligheten till/hos andra aktörer.

Ambition

Allmänna platser och offentliga lokaler i Håbo kommun ska vara tillgängliga och användbara för alla.

Alla medborgare ska kunna ta del av öppna politiska sammanträden och delta i de allmänna valen.

Information från Håbo kommun, som vänder sig till medborgare och andra intressenter, ska vara tillgängliga för alla.

Utbildning

”Staterna bör erkänna principen om lika möjligheter till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. De bör se till att sådan utbildning är en integrerad del av den ordinarie utbildningen.” (FN’s standardregel 6 och artiklar 7, 24)

Elever med funktionsnedsättning har ofta större behov av stöd och individuell anpassning än andra elever. Hur stödet fungerar är avgörande för barnens rätt till likvärdig utbildning och full delaktighet. Det är också betydelsefullt för de attityder till människor med funktionsnedsättning som alla elever grundlägger i skolan.

En hög tillgänglighet på skolor och förskolor är en förutsättning för att alla elever ska kunna delta i undervisningen på lika villkor. Det är också viktigt för skolpersonal, föräldrar och andra som använder skolans lokaler. Utbildning i det ordinarie skolsystemet förutsätter att det finns anpassande läromedel och annat kompetent stöd.

Ambition

Förskolan och skolan ska ha en tillgänglig fysisk miljö både inom- och utomhus. Barns/elevs behov ska styra anpassning av miljö/lokaler.

All personal i förskolan och skolan ska ha grundläggande kunskap om funktionsnedsättning.

Lärare och annan personal som har direkt kontakt med barn/elever med funktionsnedsättning ska ha en mer ingående kunskap om funktionsnedsättningen och dess konsekvenser.

Arbete

**”Staterna bör erkänna principen att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättning så att de ska kunna utnyttja sina mänskliga rättigheter, särskilt rätten till arbete. Såväl på landsbygden som i städerna måste de ha lika möjligheter till produktivt och inkomstbringande arbete.”
(FN’s standardregel 7 och artiklar 7, 27)**

Arbete är en betydelsefull del i människors liv när det gäller möjlighet till egen försörjning, social gemenskap, personlig utveckling. Personer med funktionsnedsättning har rätt till arbete på lika villkor som för andra.

Det innefattar rätten att kunna förtjäna sitt uppehälle genom fritt valt eller antaget arbete på arbetsmarknaden och i en arbetsmiljö som är öppen, som främjar integration och är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Ambition

Kommunen som arbetsgivare ska skapa förutsättningar så att personer med funktionsnedsättning får lika möjligheter som andra till produktivt och

inkomstbringande arbete. Kommunen ska verka för att detta även gäller hos andra arbetsgivare.

Familjeliv och personlig integritet

**”Staterna bör främja möjligheten för människor med funktionshinder att leva familjeliv. De bör främja deras rätt till personlig integritet och se till att lagar inte diskriminerar människor med funktionsnedsättning när det gäller sexuella relationer, äktenskap och föräldraskap.”
(FN’s standardregel 9)**

Människor med funktionsnedsättning får inte förnekas möjligheten till sexuella erfarenheter och sexuella relationer eller till att bli förälder. Eftersom människor med funktionsnedsättning kan möta svårigheter om de vill gifta sig och bilda familj bör staterna se till att det finns nödvändig rådgivning. Människor med funktionsnedsättning måste få samma hjälp som andra att familjeplanera och de måste få kunskap om hur kroppen fungerar sexuellt.

Människor med funktionsnedsättning och deras familjer måste informeras om vad de kan göra mot sexuella och andra former av övergrepp. Dessa människor är speciellt sårbara för övergrepp inom familjen, i samhället eller på institutioner. De behö-

ver därför kunskap om både hur de skall undvika övergrepp, och också om hur övergrepp skall uppmärksammas och rapporteras.

Ambition

Personer med funktionsnedsättning ska känna ett självbestämmande över sig som individ och stödjas att bevara sin integritet i relation till andra

Kultur, rekreation och idrott (fritid)

”Staterna ska se till människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor.”

(FN’s standardregel 10 och artiklar 7, 30)

”Staterna ska vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjligheter till rekreation och idrott som andra.

(FN’s standardregel 11 och artiklar 7, 30)

Kommunen ansvarar för viss fritidsverksamhet på fritidsgård, bibliotek, badplatser, idrotts- och motionsanläggningar och så vidare. För övrigt är det föreningar som ansvarar för mycket av utbud när det gäller idrott, kultur och nöjen.

För att kunna vara delaktig är det en förutsättning att dessa verksamheter och lokaler är tillgängliga och användbara för alla. Det är också viktigt att kunskapen om behov hos personer med funktionsnedsättning är stort, så att bemötandet och servicen blir bra och alla känner sig välkomna.

Kommunen ska verka för att människor med funk-

tionsnedsättning inkluderas i befintliga fritidsverksamheter. Särskilda aktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning kan behöva utvecklas för att stärka identitet och självkänsla.

Ambition

Håbo kommun ska erbjuda möjligheter till en aktiv fritid för alla.

Policy och planering

**”Staterna ska se till att handikappaspekterna beaktas i alla relevanta policysammanhang och i all planering på riksnivå.”
(standardregel 14 och artikel 7)**

Kommunen antar en rad olika styrdokument som direkt eller indirekt berör människor med funktionsnedsättning. Behov och intressen som människor med funktionsnedsättning har ska så långt som möjligt ingå i kommunens vanliga planer och program och inte särbehandlas. Här ska barn med funktionsnedsättning särskilt beaktas.

Det är viktigt att planeringen av ett samhälle som är tillgängligt för alla utgår från kunskap om levnadsförhållanden och medborgarnas behov av samhällsinsatser.

Det är också viktigt att planering och insatser samordnas med andra berörda huvudmän så som Landstinget, Försäkringskassan och Länstrafiken.

Ambition

Behov och intressen som människor med funktionsnedsättning har ska vara väl kända och beaktas i samhällsplaneringen.

Funktionshinderrörelsen

”Staterna ska erkänna handikapporganisationernas rätt att representera människor med funktionsnedsättning på riks, regional och lokal nivå. Staterna bör också erkänna handikapporganisationernas rådgivande roll när det gäller att fatta beslut i handikappfrågor.”

(standardregel 18 och artikel 7)

I vår alltmer brukar- och kundfokuserade tid har funktionshinderrörelsen en självklar plats att representera människor med funktionsnedsättningar. Representationen är angelägen såväl vid den övergripande samhällsplaneringen som i utformningen av tjänster och service.

Ambition

HSO ska uppleva att de har en fruktbar dialog med kommunen och involveras tidigt i planeringsprocesser

Referenser

- FN:s standardregler om delaktighet och jämnlighet för människor med funktionsnedsättning. (1993)
<http://www.hso.se/Global/Arbete%20och%20f%C3%B6rs%C3%B6rjning/Nationella%20handlingplanen/FNs%20standardregler.pdf>
- Regeringskansliet, Socialdepartementet (2008). FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
<http://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/funktionshinder/konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionshinder-a4-webboptimerad.pdf>
- Full delaktighet i Håbo 2012-2015.
KS 2011/29 nr 2011.1014

